

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי-ד 011 כח החידוש הגנוז בתפילה

בלבבי-ד 011 כח החידוש הגנוז בתפילה

חידוש - חזרה לשורש נשמתו

טבע האדם שהוא אוהב חידושים. אבל הפסוק אומר: "ואין כל חדש תחת השמש" (קהלת א, ט), ואמרו חז"ל, כי דוקא למטה מן השמש, אבל למעלה מן השמש יש יתרון ויש חדש. כלומר, ישנם מקומות שהחידושים אינם נמצאים שם, וישנם מקומות שהחידושים קיימים בהם.

הקב"ה "מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית". ישנו חידוש בכל רגע, בכל עת ובכל שעה, והאדם בקליטת הנפש שלו חש את כח ההתחדשות שבו, ונפשו משתוקקת ומייחלת לקבל את כח ההתחדשות של הבורא.

השאלה היא: כיצד ניגשים לחידוש זה?

והנה, אומרים אנו בברכת הלבנה: "שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן" - הלבנה היא בחינת חודש, חידוש. ישנה התחדשות בכל חודש וחודש.

ולכאורה הרי "אין כל חדש תחת השמש", והלבנה היא מתחת לשמש, וא"כ איך יש בה חידוש?

אלא, שכשהלבנה בבחינת "תחת השמש", גם בה אין חידוש! אבל כשהיא בבחינת "עטרת תפארת" - כשהיא עטרה - שם יש חידושים!

אמנם, כשנתבונן בענין הלבנה עצמה נראה, שהגם שאנו קוראים לזה 'חידוש', אבל אין זה חידוש בעצם. זהו חידוש של חזרה למצב האמיתי, למצב השלם שהיה קודם החסרון. כלומר, נכון שהלבנה מתחדשת בכל חודש וחודש, אך החידוש של החודש שעבר הוא גם החידוש של חודש זה, וגם החידוש הכללי, זהו רק חידוש של חזרה אל שורשה שלפני החטא כביכול [כפי שמוזכר בחז"ל, שהקב"ה אמר לה אין שני מלכים משמשים בכתר אחד], ולא חידוש בעצמותה של הלבנה.

כך גם בעבודת האדם: כשאדם מחפש חידוש, אין כוונתו חידוש כפשוטו. חידוש אמיתי הוא החזרה אל השורש, ההתדבקות בשורש האדם קודם החטא הקדמון, והיינו ישיבה בגן עדן ודבקות בקב"ה בלי מחיצה של להט החרב המתהפכת, והכרובים ששומרים את דרך עץ החיים.

נמצא, שכח החידוש שקיים בבן אדם, חס ושלום להשתמש בו לחידושים בענייני העולם הזה, אלא החידוש העיקרי הוא החזרה למצב האמיתי, לשורש נשמתו של האדם וצורת בריאתו.

נקודת החידוש בתפילה

אחד מהכוחות העיקריים לחזור ולהתחדש, הוא עמוד התפילה - אחד משלשה העמודים שהעולם עומד עליהם, והוא בעיקר כח החידוש, ונבאר.

בפשיטות, בג' התפילות שתקנו לנו חז"ל אנשי כנסת הגדולה להתפלל בכל יום, אין בהם חידוש. התפילה של אתמול היא

התפילה של היום, והתפילה של היום גם התפילה של מחר. אם כן, כביכול בחיצוניות נראה שאין בתפילותינו חידוש כלל.

אולי אם אדם מוסיף בתפילתו בקשות פרטיות, זוהי בחינה מסוימת של חידוש, אבל אם הוא מתפלל את נוסח התפילה כפי שתקנוה אנשי כנסת הגדולה, ללא כל תוספת, נדמה שאין בה שום נקודת חידוש.

בלימוד התורה הק' ישנם חידושים, אדם יכול להוסיף לעצמו היום חלק בתורה שהוא לא למד אתמול, ואפילו באותו חלק שלמד אתמול, היום להבין אותו יותר, להשכיל יותר ואף לחדש בו יותר. אבל היכן מתגלה כח החידוש הנמצא בתפילה?

כשנתבונן יותר בעומק הענין נבין כי אדרבה, רק כשמבטלים את החידוש החיצוני, מגיעים לנקודת החידוש הפנימית. כל זמן שבחיצוניות ישנו חידוש, אדם עלול להתפס לחידוש החיצוני, ולשכוח את נקודת החידוש האמיתית, את הנקודה הפנימית ששם טמון כח ההתחדשות. כאשר בחיצוניות אין חידוש, והנפש הרי משתוקקת לחידוש, היא מוכרחה לחפש את נקודת החידוש בפנימיות ולא בחיצוניות.

האמת היא שאין תפילה דומה לחברתה, כמו שכתב ה'נפש החיים'! ואע"פ שהנוסח החיצוני הוא אחד, אבל בפנימיות התפילה, אין אפילו תפילה אחת שווה לחברתה. אין לך חידוש גדול מזה, שאת אותו נוסח אומרים במשך אלפי שנים, כל כנסת ישראל מדי יום ביומו, וא"כ המטבע החיצוני הוא אחד, ועם כל זאת הנקודה הפנימית יש בה שינוי בכל פעם ופעם - מאדם לאדם, ובכל אדם מיום ליום ומתפילה לתפילה. החידוש קיים, רק שהאדם צריך להתחבר אליו ולקבל את כח החידוש.

"ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם". אם ב"ראשי חדשים", באותו חידוש, לא מתגלה נקודה של כפרת חטא, אם לא מתגלה בו ביטול של "חטאיכם היו מבדילים" בין קוב"ה לכנסת ישראל - זה אינו חידוש! כל חידוש עניינו, כפי שאמרנו, לחזור למצב השורשי של קרבת ה', של דבקות בקב"ה כפשוטו. זהו עצם החידוש. ממילא, החידוש מסיר את החטא ומקרב את האדם אל קונו.

נמצא, שעיקר נקודת החידוש שישנה מתפילה לרעותה, מיום ליום ומזמן לזמן אינה בחיצוניות, אלא בנקודת קרבת ה' שאדם משיג מתפילה זו ומתפילה אחרת - שם מונחת נקודת החידוש!

תפילה מתוך חיבור, לא מתוך נפרדות ח"ו

הדברים הללו שוללים נקודה פשוטה יותר, שרבים מרגישים בתפילה, והיא אמיתית, אבל צריך לדעת להתעלות ממנה.

גם אדם שתפילתו אינה מן השפה ולחוץ, אפשר והרבה פעמים החידוש אצלו הוא בנקודת ההתעוררות: פעם הוא מתלהב בברכה זו, פעם בברכה אחרת, והוא שואב את נקודת החידוש מאותה התעוררות שהוא מקבל בכל תפילה ותפילה מפסוק אחד, מברכה אחת וכדו'.

ודאי שזהו דבר טוב, ואין צל של ספק שהתעוררות זו עדיפה מתפילה שהיא מן השפה ולחוץ, אבל צריך לדעת שעיקר החידוש שצריך להיות בין תפילה לתפילה, הוא הקרבת ה' שאדם חש כעומד לפני המלך, וההכרה הזו של עומד לפני המלך צריכה לקבל אצל האדם מתפילה לתפילה, ומיום ליום, תוקף יותר, חוש יותר ברור, וממילא כליותיו יחושו את הדבר, והוא יפעל על כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו.

המטבע של תפילה - י"ח הברכות במיוחד, ובתוכן י"ב הבקשות - זו נקודה שמצד אחד יכולה לקרב את האדם לקונו, ומצד השני ח"ו להיפך. אם האדם שוקע ב"סלח לנו" כפשוטו, ב"רפאנו" כפשוטו, ב"ברך עלינו" כפשוטו וכו', הוא מכניס את עצמו לעולם הנפרדים, הוא נעשה שקוע בצרכי הגוף, בענייני העוה"ז. ואע"פ שאתם צרכי גוף הוא מבקש מהקב"ה וישנה כאן התקשרות כלשהי לבורא, אך סוף כל סוף הוא דבוק בצרכי הגשמיות!

מהי, אפוא, הצורה האמיתית של תפילה?

הנפש צריכה לתבוע קרבת ה', ובכל תפילה ותפילה שאדם מתפלל, בכל ברכה וברכה, יש למצוא בה את הנקודה מדוע אותו חסרון מפריע ומרחיק את האדם מקרבת ה', וכיצד השלמת החסר תקרב אותו לקונו. נמצא, שאין המכוון הוא בקשת השלמת החסר בעצם, אלא המכוון האמיתי הוא קרבת ה' שתיווצר מאותה השלמה. בצורה כזו הח"ו ברכות הן אכן בחינה של חיים!

"לתאוה יבקש נפרד" (משלי יח, א) - מת הוא בחינה של "נפרד", אבל החיים הם בבחינה של חיבור. אם אדם מתפלל ח"ו ברכות, וכל אחת מהן זו בקשה בפני עצמה - זה "השיבנו", זה "סלח לנו" וזה "רפאנו" - הרי שתפילתו היא ח"ו בבחינת

פירוד, יש כאן בקשות נפרדות משום שכל ברכה וברכה היא לעצמה, ולא זהו המכוון האמיתי של תפילת שמו"ע.

אבל כאשר האדם מתחבר לפנימיות של התפילה, להתחדשות, להתחברות אל הקב"ה - אז תפילתו נעשית בבחינת חיים, ח"י ברכות.

"ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו"

"רבי יוחנן אמר: ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו" (ברכות כא ע"א). וכבר עמדו המפרשים על השאלה כיצד שייך שאדם יפלל כל היום כולו? ראשית, ישנם שלשה עמודים שעליהם עומד העולם, ולא רק עמוד התפילה. ונוסף על כך, אדם טרוד, הן בצרכים הגשמיים שלו, והן בצרכיו הרוחניים. כיצד יתכן, אפוא, מהלך כזה ש"יתפלל אדם כל היום כולו"?

גם לשונו של ר' יוחנן "ולואי" היא לשון שאינה מצויה כל כך בש"ס, והדבר אומר דרשני.

אבל עומקם של הדברים הוא, שישנן שתי בחינות של תפילה: ישנה תפילה שהיא בפה ובמחשבה [לענייננו נכלול אותן בבחינה אחת], אבל ישנה תפילה שהיא בבחינת מבועי הנפש, תשוקת הנפש, תקוותה ותוחלתה. זוהי תפילה בשורשי התשוקה של האדם, תפילה שלפעמים אינה מגיעה אפילו למחשבה, וודאי שאינה יורדת לפה. זוהי הכמיהה הפנימית של האדם!

כשרבי יוחנן אמר "ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו", הכוונה היא שהתפילה תהיה בבחינה של "ולואי", שזאת תהיה התשוקה שלו. אין הכוונה שבעולם המעשה יתפלל כל היום, שזה בודאי אי אפשר, אלא שזו תהיה אצלו תשוקת הנפש הפנימית כל הזמן, בבחינת "ולואי".

כח ההשתוקקות, רצון החיבור של הנברא לבוראו, הוא הבחינה של התפילה, וכפי שהזכרנו וביארנו שענין התפילה הוא בבחינת "חיים", ולא בחינה של "מתים", תפילה על "ואתם הדבקים בד' אלוקיכם חיים כולכם היום", התפילה צריכה להיות בצורה של חיים, והיא תפילה על בקשת החיים, אבל איזה חיים? - חיים אמיתיים של קרבת ה' יתברך!

זוהי הבחינה שעליה אמר ר' יוחנן "ולואי שיתפלל האדם כל היום כולו", שכמיהת הנפש לאורך כל היום כולו, התביעה, הייחול, וההשתוקקות, לא ימושו מן האדם כל הזמן, כל אחד לפי כוחו, וכל כח ההשתוקקות יהיה אך ורק לקרבת ה' יתברך.

אם חסר לאדם בסיס פנימי זה של התפילה, גם כאשר התפילה תשתלשל למחשבה, וממחשבה לפה, חסר לו את השורש של כל היום בתפילה. רק כאשר כל היום כולו הוא בבחינת "ואני תפילה", אז ישנה צורה אמיתית לג' התפילות שתקנו חז"ל.

עבודה רוחנית הבנויה על תפילה

עבודת היום של האדם מורכבת באופן כללי משני חלקים: ההתעסקות בצרכי הגוף הנצרכים לכל אחד ואחד, ובנוסף העבודה הרוחנית שהוא מתעסק בה.

העבודה הרוחנית חייבת להיות מחוברת לתכלית הנרצית. התורה, המצוות ושאר כל עבודת ה' צריכים להיעשות מתוך בחינה של "ולואי", שאדם ישתוקק להתקרב לקונו, ובחינה זו צריכה להיות מתמדת לאורך כל היום.

הבסיס של כל העבודה הוא תפילה, וכידוע מהספרים הק', שדבר שאין עליו תפילה אדם לא משיג אותו: "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח, כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה" (בראשית ב, ה), ופירש"י: "כי לא המטיר - ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה **ואין מכיר בטובתם של גשמים**, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים". הכלי, הקרקע, של כל עבודה זו התפילה!

ובאמת, ישנה התפילה הכללית שכל אדם מתפלל - ג' התפילות ביום, אבל בעומק הדברים, כמו שהזכרנו, גם בשעת לימוד התורה, גם בשעת גמילות חסדים, גם בשאר מצוות - בו בזמן צריך שיהיה ייחול של הנפש ותשוקה לקונה.

צריך האדם לעשות לו בזה "מזכירים הרבה", כיון שכח תשוקת הנפש לבוראה בד"כ איננו בגילוי ואיננו תקף כל כך, ולכן צריך לעורר אותה (כמש"כ הנפה"ח). וגם תוך כדי לימודו, מותר לו לאדם לעצור ולעורר את עצמו ליראת ה', לזכור את בוראו, להכיר את בוראו וממילא להשתוקק אליו. כל רוחניות שאיננה מחוברת עם תשוקה של "ולואי", שאינה בנויה על תפילה, חסר בה את הבסיס לעבודה.

"כרום זלות לבני אדם (תהלים יב) - אלו דברים שעומדים ברומם של עולם ובני אדם מזלזלין בהן" (ברכות ו ע"ב), וידוע הפירוש על דרך הרמז - "עומדים ברומם של עולם", כלומר שמרוממים את האדם לרומם של עולם!

אולם עלינו לדעת כי מלבד מה שהם מרימים את האדם לרומם של עולם, הם מרימים גם את **העבודה** שהאדם עובד למדרגה גבוהה ביותר - לרומם של עולם!

נמצא, שכל עבודה ברוחניות - תורה, גמילות חסדים ומצוות - שאין בה את כח התפילה, אינה יכולה לרומם את האדם לרומם של עולם, חסר את ה"גדפין" [-כנפיים] להעלות אותו למעלה, כלומר הוא לא מקושר לשורש, לרשב"ע. כשהעבודה הרוחנית מחוברת עם תפילה, ולא סתם תפילה, אלא תפילה מתוך תשוקה לקונו ומתוך רצון של התחברות - תשוקה זו מרוממת את כל העבודה ומחברת את האדם לקונו.

ודאי שאדם אינו מסוגל שבבת אחת כל היום כולו יחיה בבחינה של תשוקה, וכמו בכל תחומי העבודה גם כאן להתקדם בהדרגה. בתחילה צריכים לעשות מזכירים חיצוניים, ולאט לאט, כשהנפש מתעוררת יותר, הדבר צריך לבוא מהתביעה הפנימית של הנפש, עד אשר "והיו לאחדים בידיך", שהתורה והתפילה מאוחדים בנפש, לא רק בזה אחר זה, אלא בבת אחת!

זהו החלק האחד מהיום - העבודה הרוחנית.

"מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות"

גם החלק השני של היום, שאדם עסוק בענייני הגשמיות שלו - כל אחד ואחד לפי חלקו - חייב להיות מבוסס על תפילה וקשר פנימי לבורא.

ניתן דוגמא. יהודי אינו חש בטוב. ידועים לו דברי חז"ל: "תני דבי רבי ישמעאל: ורפא ירפא - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות" (ברכות ס ע"א), וכשיטת הראשונים שראוי ומצוה ללכת להתרפא, וממילא הוא מחליט לגשת לרופא.

נכנס לרופא. הוא מציג לפניו את הבעיה, והרופא בודק וכו' וכו'. מה מחשבת האדם באותו זמן שהוא עומד שם? סתם משוטטת? - בעל עבודה לא יכול לצמוח מזה! ודאי שגם לבעל עבודה המחשבה בורחת לפעמים, ויותר מלפעמים, אבל ישנה עקביות של רצון, שהמחשבה תהיה מתמדת וקבועה בעבודת קונו, ומתחילה עליו לייחד לעצמו זמן לקבוע את מחשבתו בתכלית הרצויה של מה שהוא עומד לעשות.

ובכן, הוא מדבר עם הרופא, והרופא בודק אותו. באותה שעה אל לו לשכוח, אפילו לרגע, שהסיבה שהוא הגיע לכאן, היא משום "ורפא ירפא - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות"! אבל עליו לזכור ראשית כל **ממי** הוא קיבל רשות. יש לו לאדם רשות ללכת, אבל מי נתן לו את הרשות להגיע לרופא? - הרשב"ע! אם לא היה כזה פסוק, אומרים חז"ל, מי ששלח את המכה, הוא גם היה מרפא אותה מעצמו, ללא עזרת הרופא.

זכירה זו, שאדם הולך לרופא רק מצד רשות קונו, צריכה להיות זכורה אצלו היטב. אם הדבר לא עומד חי בזכרונו של האדם, הנפש שוכחת. ודאי שבשכלו אדם יודע את האמת, אבל הנפש אינה זוכרת שהוא נמצא כאן עכשיו בשליחות הבורא.

יתירה מזו, "מכאן שניתנה לרופא לרפאות", וכי יעלה על דעת אדם, שרופא יכול לרפאות? - אלא כשם שישנם כהנים שהם "שלוחי דרחמנא" (כלשון הגמרא), כך גם הרופא - בין אם הוא עצמו יודע זאת ובין אם לא - הוא "שלוחא דרחמנא", ויד השליח כיד המשלח.

אדם שמחליט לא ללכת לרופא כי הוא בוטח בקב"ה שירפאהו, זוכר טוב שהקב"ה הוא המרפא ולא אף אחד אחר, כי אין לו על מי לסמוך. אבל אותו אדם שכן הולך, כי "נתנה רשות לרופא לרפאות", הוא נמצא בסכנה גדולה, שכן עלול הוא חס ושלום לשכוח מי מרפא אותו!

"ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו!" בו בזמן שהוא נמצא אצל הרופא, חייב הוא לזכור את הרשות שניתנה לו מאת הבורא ית', ושמי שמרפא אותו באמת זהו הבורא. ממילא, לבו צריך להתפלל לקב"ה שירפאהו. אם לא - הוא חס ושלום עלול ליפול ביד המקרה.

אלא מאי, שאדם חי את חייו בשטף, במרוצה; מיד אחרי הביקור אצל הרופא, אדם ממחר לדרכו - זה ל"כולל", זה להתפלל וכו'. מתוך כך דיבורו עם הרופא נעשה במהירות ובלי מחשבה. אבל חייבים לדעת שהליכה לרופא גם היא עבודה. ההליכה

לשם צריכה להיעשות כמו שיהודי צריך ללכת, וגם היציאה ממנו צריכה להיות כזו!

נקטנו את ענין הרפואה כדוגמא בעלמא, ובאמת ענין זה שייך בכל דבר ודבר. כל דבר שאדם נפגש אתו ומתעסק אתו, הוא חייב לא לשכוח את התפילה והתשוקה לקב"ה.

לדוגמא: אדם נכנס לחנות רהיטים, על מנת לרכוש מיטה. ישנם כמה סוגים, והוא שואל, בודק ומתעניין. אם בשעה שהוא חושב את מה לקנות, הנפש שלו אינה עסוקה בתפילה לקב"ה: "אנא, עזור לי שאקנה את מה שנצרך לי ומה שטוב לי" - אם כן, מה הקשר בין מיטה זו לקב"ה?! אדם זה עסוק בחומר, ושוכח שקניית המיטה גם היא עבודה אמיתית, אבל כל זה בתנאי שאכן יש צורך במיטה, ובתנאי שכל קניית המיטה מלווה בפניה לבורא עולם.

כשהאדם מתרגל לחיות כך, שבכל צעד ושעל שהוא עושה בחיים הוא מחובר, יש לו עם לדבר, יש מי שעוזר לו - הוא מקשר את עצמו באמת לרבש"ע.

"מן המצר קראתי י-ה"

ידועה מחלוקת הראשונים בדין חיוב התפילה מדאורייתא, האם ישנו חיוב בכל יום, כשיטת הרמב"ם, או רק בעת צרה, כשיטת הרמב"ן.

ידוע ומפורסם, שכל פעם שהיו נכנסים לרב מבריסק זצ"ל ומספרים לו על צרה כלשהי, תשובתו היתה בלשון של תפילה. והסביר את עצמו, שהוא נוהג על פי יסוד דברי הרמב"ן, שבעת צרה ישנה מצות עשה מדאורייתא להתפלל. אם כן, בכל צרה וצרה שמספרים לו עליה, מוטל עליו חיוב תפילה מדאורייתא, ולכן צורת דיבורו היתה של תפילה.

כלומר, למד הרב מבריסק ש"צרה" אין הכוונה דוקא שיש מלחמות בעולם, שיש צרת רבים, או צרת יחיד גדולה. הרב מבריסק חי בכל בעיה במהלך שזוהי עת צרה.

אבל יש כאן נקודה יותר עמוקה. "מן המצר קראתי י-ה עני במרחב י-ה" (תהלים קיח, ה). מהו המיצר האמיתי שיהודי נמצא בו? - בתורה מצאנו מפורש את לשון מיצר במצרים.

אבל מצרים אינו רק ענין של שעבוד גשמי, ועיקרו השעבוד הרוחני. עד שאין גילוי של "אני ה'" - "אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו" - עדיין קיימת הבחינה של "מצרים". הגאולה לא באה אחרי "דם", לא אחרי "צפרדע" ולא אחרי שאר המכות. רק במכת בכורות יצאו ממצרים, כי אז התגלה בשלמות ה"אני ה'". אבל קודם הגילוי זהו מצב של "מצרים"!

והן הן הדברים בנפש האדם: כל זמן שנפשו של האדם אינה נמצאת במצב של גילוי "אני ה'" בלבו של האדם, כל זמן שאיננו חש את הקב"ה בבחינת "פנים בפנים דיבר ה' עמכם" - הריהו נמצא עדיין ברמה מסוימת של מצרים, ברמה מסוימת של מיצר!

ואם כן, בכל רגע, בכל עת ובכל שעה, מוטלת על האדם מצוה מדאורייתא להתפלל, כי זוהי עת צרה! לא צרה בגשמיות, אלא בעיקר צרה של הנפש, שהנפש רחוקה מקונה!

כשאדם אינו זכאי והוא לא מבין שזוהי מיצר, ח"ו הקב"ה שולח מיצרים גשמיים שיעוררוהו להשכיל ולהבין שהמיצר האמיתי שיש לו הוא חוסר קרבת ה', חוסר חיות כפשוטו עם הקב"ה!

נמצא, שבכל רגע ורגע מהיום צריך אדם להיות כמו שאמרנו במהלך של "ולואי ויתפלל האדם כל היום כולו".

כל זמן שלא היתה אצל ישראל במצרים הבחינה של "וייאנחו ויזעקו ותעל שוועתם", לא התחיל תהליך הגאולה. רק כשהם הגיעו למצב של "וייאנחו", "ויקוצו", כשכבר לא היה יותר כח להישאר במצב של ה"מיצר", וזעקו מקירות לבם אל הרבש"ע שיגאלם - רק אז הוציאים הקב"ה ממצרים!

כאשר אדם ירגיש שהמיצר האמיתי שהוא נמצא בו, אינו המצרים של עולם החומר, של הגשמיות, אלא שאיננו חש את הקב"ה, ומלבו תבקע הזעקה הנוראה של בקשת הגאולה מ"מצרים", ודאי יתקיים בו גם השלב הבא: "ותעל שוועתם אל האלוקים", ויזכה לגילוי ה' בלבו.

- 1] [בלבבי משכן אבנה - ח"ד](#)
- 2] [עיונים בתפילה](#)

Featured Image Text:

כח החידוש הגנוז בתפילה

Source: <https://bilvavi.net/shiur/כחהחידושהגנוזבתפילה/011-ד-בלבבי>

Links

[1] <https://bilvavi.net/bilvavi.dalet>

[2] <https://bilvavi.net/tefillah.iyun>